

EAÕK Pärnu ja Saare piiskopkonna LEHT

N° 2 (32)
Veebruar 2015

Suure paastu läkitus

EAÕK Pärnu ja Saare piiskopkonna vaimulikele, kloostrielanikele ja koguduste liikmetele

Kristuses armsad isad, vennad ja õed!

Käesoleval aastal algab Suur paast Õigeusu Kirikus 23. veebruaril, sellele eelnev ettevalmistusperiood Paastu trioodi raamatu lugemisega jumalateenistustel aga 1. veebruaril. See tähendab, et saabub aeg, mil iga õigeusklik kristlane peab ennast uuesti tähelepanelikult vaatama nii kõrvalt kui ka seestpoolt ning andma Evangeeliumi õpetuse valguses erapooletu hinnangu oma tegudele, sõnadele ja mõtetele. Seda on parem teha oma vaimuliku isa või kogenud kogudusepreestri juhendamisel, kuna tegeleda iseseisvalt hinge parandamise ja selle vaimse tervendamisega on sama raske, isegi ohtlik, nagu enese ravimine omaenese tarkusest.

Nii nagu kehalise haiguse ravimisel on vajalik täpne diagnoos ning õige ravikuuri määramine, nii ka hinge tervendamisel on tähtis pidada kinni samast tegevuskorrast. Paneme tähele, et kõik see on võimalik ühel tähtsal tingimusel, nimelt et vaimulik „arst“ ise läbib aeg-ajalt samad „protseduurid“, mida ta määrab oma „patsientidele“, sealhulgas ka **patukahetsus**.

Allpool esitame mõne sõna patust ja vooresest, kuna need on kaks verstaposti, mis asuvad teel, mida mööda teostab oma Suure paastu teekonda õigeusklik kristlane, eemaldudes ühest ja lähenedes teisele.

Patt ei ole üksnes Piiblist võetud negatiivne mõiste. See on tegu, millel on inimese jaoks purustavad tagajärjed. Kusjuures päripatt ei ole see, mille peale tavaliselt paljutähenduslikult naeratatakse, vaid **sõnakuulmatus**. Aadam ei kuulunud Jumala käsku ning tegi seda, mida ta tegi. Patust rääkida on häbi ja ebamugav. Kergem on see tähelepanemata jätta. Aga kui me ei pööragi talle tähelepanu või isegi ei märka, jätkab ta ikkagi purustamist.

Patu vastumürk on voores. Erinevalt patust, mida on väga kerge teha ning mille tarvis pole vaja mingeid erilisi pingutusi, saavutatakse voores higi ja isegi verega. Paljud põlvkonnad Kiriku pühasid isasid on voores saavutamiseks läbi käinud kurbliku ja „kitsa tee“ ning „ahtakese värava kaudu jõudnud ellu“ (vt Mt 7:14) ja jätnud endast maha rohkearvuliselt kirjalikke tunnistusi vaimuliku elu hindamatu kogemuse kohta. Nende kirjutised moodustavad üheskoos Elu raamatu – teise peale Pühakirja.

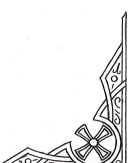
Pattu võib teha ka mõtetes. Täita vooresi mõtetes aga ei saa. Issand ütleb, et „igaüks, kes naise peale vaatab teda himustades, on juba abielu rikkunud temaga oma südames“ (Mt 5:28). Seepärast iga patune mõte või soov on tegelik patt, mille eest tuleb rangelt vastust anda.

Issanda vend liha poolest, Joosepi poeg apostel Jaakobus kirjutab: „Usk lahus tegudest on surnud“ (Jk 2:20). Seepärast iga hea mõte või isegi sõna, mis pole tõendatud usul põhinevate heategudega, on viljatu.

Pühas Evangeeliumis tõi Jeesus Kristus viigipuu varal oma õpilastele hirmutava näite viljatuse kohta (vt Mk 11:12-14, 20-21). Viigipuul olid küll juured, oksad ja lehed, aga ei olnud vilju. Seepärast Issand needis ta ja viigipuu kuivas. Nähes seda, apostlid ehmatasid, mõistes, et viigipuu kaudu peetakse silmas iga inimest. (Kiriku isade õpetuse kohaselt viigipuu juur tähistab mõtet, lehed sõna, aga puuduvad viljad pidid tähendama vooresi.)

Algav Suur paast õpetab meid eristama head ja kurja, vältima pattu ning korda saatma vooresi. See ei tähenda sugugi, et muul ajal me ei peagi millegi üle mõtlema ning võime elada hooletult. Lihtsalt paastu ajal **Jumal kingib** meile erilisi katsumusi ning **autasustab** veelgi suuremate võitudega. Nagu meremees, kes kuivale pidama jäänud, vaatab ärevuse ja võbinaga tormisele merele, oodates oma laeva väljasõitu, nõnda ka õigeusklik kristlane, lehitsedes kannatamatult kalendrilehti, ootab Suure paastu reisi algust vaimse täiustumise lainetel. Head teed, voores nõudlejad ja isade traditsioonide tulised järgijad!

+ Aleksander, Pärnu ja Saare piiskop

Kirikukalender (valikuliselt). Veebruarikuus peab Õigeusu Kirik järgmisi pühasid:

1.02. Tölneri ja variseri pühapäev. Suure Paastu trioodi* algus.

* Kaks usklikku astusid templisse palvetama. Üks neist oli variser, teine aga tõlner. Variser, kes oli haritud ning palju lugenud inimene, tundis hästi Pühakirja. Range hoolikusega täitis ta arvukaid kombeid, järgis juudi rahva puhastustavasid, jagas heldelt armuande, palvetas palju ja pikalt. Aga oh häda! Kõik tema heated olid kahjustatud hävitavast uhkusevaimust, mis, nagu teada, oli kord põhjustanud ka saatana langemise Taevast põrgusse. Tõlner aga, see armetu maksukoguja, kes uppus oma pattudesse ja inimeste vihasse, seisis langetatud päi kiriku kõige kaugemas nurgas ning lõi endale vastu rindu, millest rusikahoopide alt kostis oie: "Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!" Armuline Jumal võttiski patukahetseja palve vastu, enesekiitja laulu aga lükkas tagasi.

Olgu teada, et sellel nädalal, mis järgneb tõlneri ja variseri pühapäeva teenistusele, *kolmapäeval ja reedel paastu ei ole*. See asjaolu on Õigeusu Kiriku vastus hereetik Artsevuri kunagisele valest tarkusest seatud nädalasele paastule.

2.02. Meie Issanda, Jumala ja Päästja Jeesuse Kristuse templisseviimine.

* Neljakümnendal päeval sündimise järel juudi tava kohaselt tõid Kõigepuhtam Neitsi Maria ja Joosep Kihlatu Jumal-lapsukese Jeesuse Jeruusalemma templisse, et pühendada Ta Jumalale. Jumaliku perekonna võttis kirikus vastu õiglane vanake Siimeon, kes tõstis Jeesuse oma kätele. Siimeon oli väga vana. Jumal oli talle teada andnud, et ta ei sure enne, kui näeb oma silmadega Kristust-Päästjat. Pühast Vaimust valgustatuna lausus Siimeon: „Nüüd lased Sa oma sulase rahus ära minna oma sõna järele ...“ millega tunnistas, et just see Lapsuke on maailma Päästja.

Jumal-Lapsukese Kristuse vastuvõtmine õiglase Siimeoni poolt tähendas Vana ja Uue Testamendi – heebrea rahvale antud Jumala Seaduse ning uue, kõrgeima, Jeesuse Kristusega maailmale toodud Jumaliku armastuse Seaduse kokkusaamist.

Saaremaa Metsküla kiriku templipüha.

3.02. Pühade ja õiglaste Jumala vastuvõtja Siimeoni ning naisprohvet Anna mälestus; apostlisarnase Nikolai, Jaapani peapiiskopi (1912) mälestus.

6.02. Pühade kannatajate Dorothea, Kristiina, Kallista ja Teofilose (288-30) mälestus.

8.02. Kadunud poja pühapäev.

* Isal oli kaks poega. Ta armastas neid mõlemaid ja pojad vastasid talle samaga. Igapäevane töö rohkendas nende küllust ning nad elasid rahus ja üksmeeles. Ükskord ütles noorem vend isale, et see annaks talle oma jao varandusest, sest et temal on oma tarkus ja ta tahab elada eraldi. Isa täitis poja palve. Mõne aja möödudes jäi poeg vaeseks ning langes äärmisesse viletsusse, sest oli laiali pillanud kogu talle eraldatud varanduse. Seejärel taipas ta kahetsusega, et elu ei seisne mitte rikkuses, vaid isalikus õnnistuses. Pisarates pöördus ta tagasi vanematekoju, kus leidis isaarmastuse olevat suurema kui enda pojaliku lahtiütlemise. Ärge unustage, vennad ja õed, oma Taevast Isa, ärge järgnege ilmaliku maailma külluse peibutustele!

10.02. Püha preestermätri Haralampi ja tema kaaskannatajate (202) mälestus.

12.02. Kõigepühama Jumalaema Ibeeria ikooni (IX saj) austamine; püha isa Aleksiusse, Moskva ja kogu Venemaa metropoliidi ja imetegija (1378) mälestus.

14.02. Kogumaapealne vanemate laupäev. Kõigi aegade algusest uinunud õigeusklike kristlaste mälestus.

15.02. Lihast loobumise, Viimse Kohtu pühapäev; püha kannataja Polikarpi, Smürna piiskopi mälestus; Moskva õndsas Matrona mälestus (säilmete leidmine 1998).

Kogu järgnev nädal on võinädal.

17.02. Püha suurmärter Teodor Tiironi, sõjamehe (306) mälestus; püha kannataja Hermogeni, Moskva ja kogu Venemaa patriarhi (1612) mälestus.

18.02. Püha Leo, Rooma paavsti (461) mälestus.

22.02. Andeksandmise, piimast loobumise pühapäev. Aadama paradiisist väljaajamise mälestus.

* Suurele paastule eelneb jumalateenistus, mille ajal meenutatakse Aadama väljaajamist paradiisist. See, kes oli loodud Jumala näo järele ja Tema sarnaseks; see, kes oli kutsutud teenima oma Loojat, olema Temaga pidevas ühenduses ning saama osa Tema armuandidest; see, kes pidi valdama kogu maad ning kõike, mis selles on, astus Issanda ainsast käsust üle, maitstes keelatud vilja. Kui kibedaks osutus see ilus vili, kui kõikehävitavaks ning surmavaks mitte üksnes sellele, kes maitstes, vaid kogu elavale loodule ning isegi kogu universumile! ... Jumala õiglane kohus toimus ning Adam koos oma naise Eevaga, kelle kaval madu valis oma relvaks mehe ja kogu inimsoo hukkamiseks, aeti välja magusast paradiisist hirmu, kibeduse, haiguste ning surma meeleva. Jumala halastus osutus aga Aadama kuriteost suuremaks ning Ta töötas talle andeksandmist ning pääsemist järgmistes põlvkondades ... Täna tuletab Kirik erilisel meelde kõikidele

kristlastele andeksandmist, et puhta hingega ning ilma igasuguste solvumisteta kellegi peale ja olemata kellelegi võlglane, läbida vaevarohke, aga ühtlasi armurikas Suure paastu teekond.

23.02. Suure paastu algus.

* Suur paast, see on tee, mis viib vastu helgele Ülestõusmispühale. Suur paast ei ole range hoidumine üksnes toidus, vaid ka sõnades ja isegi mõtetes. See on kristlase erilise puhastumise ja ettevalmistumise aeg Ülestõusnud Kristus-Päästja väärikaks vastuvõtmiseks. Tähtsamaks vahendiks eelseisvas üsna raskes hingeparandamise töös on patukahetsus ning rõhutatud süda. Sellel eesmärgil on Õigeusu Kirik määranud paastu esimese nelja päeva õhtul lugeda Kreeta saare püha vaga Andrease (+ 712) Suurt patukahetsuse kaanonit. See kaanon on osutunud kahetseva, kuid Jumalikust vaimust valgustatud ülemkarjase kõrgeimaks teoseks, mis on aidanud kaasa nii tema kui ka paljude järgnevate kristlaste põlvkondade pääsemisele.

24.02. Püha Ristija Johannese pea esimene (IV saj) ja teine (452) leidmine.

Iseisvuspäev, Eesti Vabariigi 97. aastapäev.

26.02. Püha Porfiri, Gaza piiskopi (420) mälestus.

28.02. Püha kannataja Arseni, Rostovi metropoliidi (1772) mälestus; vagade naiste Marina ja Kiira (450) mälestus.

* Paastu triood – jumalateenistuste raamat.

* * *

Kavandatud jumalateenistused kirikutes:

Pärnumaal:

Ülempreester Ardalioni (Keskküla) juhendamisel:

Pärnu Issandamuutmise katedraalkirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 17.00 – koguõine teenistus (KÕ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

Samuti:

2.02. Issanda Templisseviimise püha.

1.02. kl 17.00 – KÕ; 2.02. kl 10.00 – liturgia

23. – 26.02. kl 17.00 – **Suur patukahetsuskaanon**

Häädemeeste Issandamuutmise kirik:

24.02. kl 15.00 – tänupalvus Eesti Vabariigi 97. aastapäeva puhul

28.02. kl 10.00 – liturgia

Preester Enose (Heinsoo) juhendamisel:

Sindi Jumalailmumise kirik:

1.02. kl 10.00 – liturgia

15.02. kl 10.00 – liturgia

22.02. kl 10.00 – liturgia. Andeksandmise pühapäev

Preester Kristoforose (Parts) juhendamisel:

Jõõpre suurmärter Georgiose kirik:

15.02. kl 14.00 – õhtuteenistus. Kartusväärse kohtu, lihast loobumise pühapäev

Preester Agatoni (Paalberg) juhendamisel:

Seli-Tõstamaa püha Vassilius Suure kirik:

22.02. kl 10.00 – liturgia. Andeksandmise pühapäev

Paadrema püha Kolmainu kirik:

21.02. kl 10.00 – liturgia. Andeksandmise pühapäev

Ülempreester Viktori (Ivask) juhendamisel:

Kihnu saarel püha Nikolai Imetegija kirik:

8.02. kl 10.00 – liturgia

Saaremaal:

Preester Roman (Tõnisson) juhendamisel:

Kuressaare püha Nikolai Imetegija kirikus

toimuvad jumalateenistused (JT) igal nädalavahetusel:

laupäeval kell 17.00 – koguõine teenistus (KÖ); pühapäeval kell 10.00 – liturgia.

Samuti:

2.02. Issanda Templisseviimise püha.

1.02. kl 17.00 – KÖ; 2.02. kl 10.00 – liturgia

23. – 26.02. kl 17.00 – Suur patukahetsuskaanon

25. ja 27.02. kl 17.00 – Ennepühitsetud andide liturgia

Reomäe apostel Andrease kirik:

7.02. kl 10.00 – liturgia

Mustjala prohvet Eelija kirik:

28.02. kl 10.00 – liturgia

Metsküla Issanda Templisseviimise kirik:

31.01. kl 10.00 – liturgia. **Issanda Templisseviimine. Templipüha. Teenib piiskop Aleksander**

Preester Toivo (Treima) juhendamisel:

Tornimäe Neitsi Maria Kaitsmise kogudus:

1.02. kl 10.00 – liturgia

15.02. kl 10.00 – liturgia

24.02. kl 14.00 – tänapalvus Eesti Vabariigi 97. aastapäeva puhul

Levala püha Aleksander Nevski kirik:

21.02. kl 10.00 – liturgia. Andeksandmise pühapäev

Muhu-Hellamaa pühade ap. Peetruse ja Pauluse kirik:

14.02. kl 10.00 – liturgia

Muhu-Rinsi Kaasani Jumalaema ikooni kirik:

2.02. kl 10.00 – liturgia. Issanda Templisseviimise püha

Laimjala Püha Vassilios Suure kirik:

8.02. kl 10.00 – liturgia

Leisi püha apostlisarnase Olga kirik:

22.02. kl 10.00 – liturgia. Andeksandmise pühapäev

Püha Eelkäija Skiitas Reomäel toimuvad igapäevased kloostriteenistused. **Liturgia** toimub:

7.02. kl 10.00

12.02. kl 7.30 – Meie püha isa Suure Antiookia ülempiiskopi Meletiusse mälestus

22.02. kl 7.30 – Andeksandmise pühapäev

25.02. kl 14.00 – Ennepühitsetud andide jumalik liturgia

28.02. kl 7.30

*

Tähelepanu! EAÕK Püha Sinodi korraldusega 26. juunist 2011, mis põhineb EAÕK sama aasta Täiskogu otsusel, on alates 2012. aastast EAÕK kirikukalender viidud kooskõlla suurema osa maailma Õigeusu kirikute liturgilise kalendriga. See tähendab, et Ülestõusmispühade aeg (Suur Paast, Ülestõusmispühad, Viiekümpäeva periood ja Kolmainu püha) peetakse Juliuse kalendri, nn vana kalendri järgi. Ülejäänud jumalateenistuste aastaringi (sh Kristuse Sündimist, Issandamuutmist, Jumalaema Uinumist jne) tähistatakse Gregoriuse, nn uue kalendri järgi.

Ülempreester Aleksander Schmemann

„VEEGA JA VAIMUGA“

ristimise salasusest

Järgneb, algus lehes nr 29

Peatükk 1

Ristimiseks ettevalmistamine

2. Kuulutamine (s.t ristimise vastuvõtmiseks valmisolijate kuulutamise)

Talituseraamatus eelneb *kuulutamise* palvetele järgmine ettekirjutus:

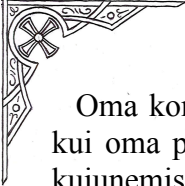
Preester päästab ristimisele tulija vöö lahti, võtab temalt pealisriided ja jalanõud ning paneb ta seisma näoga ida poole, ilma vöö ja peakatteta, paljajalu, käed kõrval, ja puhub kolm korda ristimisele tulijale näkku, teeb tema otsa ette ja rinnale kolm korda ristitähje. Seejärel paneb käe tema pea peale...

See ettekirjutus vajab selgitamist, aga kirjeldatud toimingud peab vaatlema kontekstis kogu ristimiseeelse ettevalmistamisega.

Varajases Kirikus tõid ristivanemad (vene keeles ka *восприемники*, mis tähendab *vastristitu ristimisnõust vastuvõtjad*) täiskasvanud inimese, kes soovis saada kristlaseks, kohaliku Kiriku piiskopi juurde (3). [(3). Kuna ristivanemate institutsioon hakkas faktiliselt kandma tinglikku iseloomu, siis on üsna tähtis saada aru selle tähenduse rollist minevikus, aga samuti mõelda selle võimalikust, ning minu meelest (autor), olulisest kasust, mida ta võib tuua praegusel ajal. Ristivanemaid mainitakse juba Rooma püha Hypoliiti apostellikus pärimuses: „... küsitagu nendelt (usku pöördujatelt) põhjust, mille tulemusel nad pöörduvad usu poole. Ja need, kes neid on toonud, tunnistagu, et toodud on valmis Sõna kuulmiseks...“ *T.M. Finn* kirjutab oma raamatus: „Vajadus ristivanemate järele muutus eriti teravaks alates IV sajandist seoses ... Kirikusse tulevate inimeste järsu kasvuga. Sellistes suurtes linnades nagu Antiookia, ei olnud kiriku esindajad enam võimelised teadma enamiku ristida soovijate käitumist ja eluviisi ning neil ei olnud võimalik osutada tähelepanu igäihele tema kujunemisel kristlaseks. Sel viisil, lisaks sellele, et ristivanem esitas garantii usu vastuvõtja eest, sai ta ka tema õpetajaks ja juhatajaks...“ *Theodor Mopsuestiast* kirjutab: „Mis puutub teisse, kes tulete ristimise juurde, siis seatud ajal teie nimi kirjutatakse Kiriku raamatusse, samuti kirjutatakse sinna ka teie ristiisa nimi, kes vastutab teie eest ning saab teie juhiks Linnas ja seal kodakondsuse saamise kaasaitajaks. See toimub selleks, et te teaksite, et veel olles maa peal, teid juba eelnevalt kirjutatakse üles taevasse ja et teie ristiisa, kes juba on seal, peab teile, rändureile ja sellesse suurde Linna tulijaile, hoolega õpetama kõike, mis on omane sellele Linnale ning tema kodakondsusele, et te hästi tutvuskite sealse eluga ilma erilise raskuse ja tülitä...“.

Kreeka keeles mõiste *ristivanem* tähendab ka *võlglaste käendaja*. Püha Johannes Kuldsuu seletab seda ristivanematele nii: „Kui soovite, pöördume sõnaga ka teie ristivanemate poole, et ka nemad võiksid näha, kui suurt autasu nad väärivad, kui ilmutavad teie eest suurt hoolekannet, ning vastupidi, missugune hukkamõist järgneb neile, kui nad muutuvad hooletuks. Mõtle, armas, nendest, kes said käendajaks raha pärast, et nemad satuvad suurema ohu alla kui võlgnik, kes laenas raha. Sest kui võlgnik osutub mõistlikuks, siis kergendab võlausaldaja koormat; kui aga osutub arutuks, siis valmistab temale suure ohu. Sellepärast ka keegi tark õpetab, öeldes: „Kui sa käemeheks heidad, siis muretse nagu see, kes võlga peab maksma“ (Siir 8:16). Kui need, kes said käendajaks raha pärast, peavad end vastutavateks, kui palju rohkem siis veel need, kes on vaimuliku vastutuse osalised, need, kes said käendajaks vooruslikkuse pärast, peavad ilmutama suurt hoolt, veendes, nõu andes, parandades, isalikku armastust osutades. Ja ärge mõelgu nemad, et toimuv ei oma nende jaoks tähendust, vaid saagu täpselt teada, et saavad nii au osaliseks, kui oma manitsustega toovad manitsetavaid vooruste teekonnale, kui ka, sattudes jõudeellu, saavad suure hukkamõistu osalisteks. Ja seepärast kehtib tava nimetada neid vaimulikeks isadeks, et nad saaksid just tegude kaudu teada, kui suurt armastust peavad nad ilmutama vaimulikul alal õpetades. Sest kui austusväärne on juhatada tulisele püüdlemisele vooruste poole neid, kes pole üldsegi meie sugulased, siis kui palju rohkem me peame täitma etteseatut selle suhtes, keda me arvame vaimulikuks lapseks. Nüüd saite ka teie, ristivanemad, teada, et teid ähvardab suur oht, kui muutute hooletuks“.

Märkus: Tekst kandilistes sulgudes [...] on tekst, mis on selgitusena toodud eraldi raamatu lõpus.

Oma kommentaarides esitatud katkendi kohta *T. M. Finn* kirjutab: „See, et ristivanem võtab äsjaristitut kui oma poega, annab selgelt tunnistust tema kohustustest oma vaimuliku lapse kristliku maailmavaate kujunemisel pärast ristimist. Kahjuks ei räägi Kuldsuu konkreetselt tema kohustustest enne ristimist. Ometi tema (Johannes Kuldsuu) õpetustest järeldub, et ristivanem hakkas käendajaks kandidaadi iseloomu, käitumise ja eluviisi eest alates hetkest, mil ta kanti nimekirja, ja et ristivanemad ja ristitavad koos kuulasisid õpetusi. Võib kindlalt teha ka järelduse selle kohta, et ristivanem mängis tähtsat rolli ristimiseks valmistuja kõlblises kasvatuses tema kuulutamise perioodil ning võimalik, et etendas mingit osa tema dogmaatilises ja liturgilises ettevalmistamises“.

Praegusel ajal piirduvad ristivanemad vaid mõningate ülesannete täitmisega ristimise toimetamisel: nad hoiavad lapsi toimingute ajal, mis eelnevad ristimisele, vastavad küsimustele, loevad Usutunnistuse ning võtavad lapsed ristimisnõust vastu. Ristivanemate valik on muutunud sügavalt perekondlikuks asjaks ning enamasti on see dikteeritud kaalutlustest, millel pole Kiriku, usu ega vaimuliku vastutusega ristitava eest mingit seost. Ja kuna nende käest ei nõuta midagi ning keegi ei koorma neid mitte mingisuguste kohustuste ega vastutusega, siis nõue, et nad oleksid õigeusklikud, tundub tõepoolest liigsena. Kuid mina (autor) ometigi olen veendunud selles, et ristivanemate institutsioon on tänapäeval vajalikum kui kunagi varem. Me ei ela enam õigeusu ühiskonna ja õigeusu kultuuri raamides. Ja kui meie reeglina ikkagi ristime oma lapsed, siis probleem nende hoidmisega Kirikus, nende religioosne kasvatus ning õpetus muutub tõepoolest eluliselt tähtsaks ja põletavaks probleemiks. On vajalik, et Kirik ei laseks lapsi silmist, eriti kui need, võtnud vastu ristimise, oma vanemate ükskõiksuse või hooletuse tõttu ei võta osa kirikuelust. On vaja anda rohkem süstemaatilist õpetust usu kohta nendele, kes on äsja õigeusku pöördunud. Lõpuks on vaja tihedamat vastastikust sidet koguduse õppeasutuste (kirikukoolid, täiskasvanute kursused jne) ning koguduse sakraalse ja liturgilise elu vahel. ...

Ristivanemate institutsioon täidab tähtsat vaimulikku ülesannet Kiriku sees ning seetõttu peab just Kirik, aga mitte perekond, selle määratlema ning teda kontrollima.], see tähendab, need kristliku kogukonna liikmed, kes võiksid tunnistada äsja pöördunu tõsiseid kavatsusi ning tema *pöördumise* siirust. Usku pöördumine iseenesest, mõistagi, asub väljaspool võimalike selgituste piire. Mis viib inimese Kristuse juurde? Mis sunnib teda hakkama kindlalt uskuma? Vaatamata kõikidele katsetele analüüsida ning kirjeldada erinevaid pöördumise „tüüpe“, jääb alati alles Jumala ja iga inimisiksuse, kelle Jumal on loonud enda jaoks, kordumatu vastastikuse suhte saladus. Sellepärast algab ka meie selgitus hetkest, mil müstiline protsess on viinud konkreetsele otsusele: *astuda Kirikusse, võtta vastu ristimine*.

(järgneb ...)

Pantokratori fond

Piiskopkonna arendamiseks ja vaimulike toetamiseks on avatud pangakonto **SEB EE961010220202116229**. Konto omanik: **Eesti Apostlik-Õigeusu Kirik**. Konto nimetus: **Pantokraator**. Selgitus: **Annetus**.